

منابع مرجع ۹۲

برنامه ریزی شهری و

منطقه ای

[۱]

پدید آورندگان :

اعضای هیئت علمی سنجش تکمیلی

هرگونه استفاده اعم از کپی برداری، تلخیص و ... از مطالب این مجموعه، بدون مجوز کتبی ناشر ممنوع بوده و پیگرد قانونی خواهد داشت.

سنجش تکمیلی

عنوان و نام پدیدآور	منابع مرجع ۹۲ برنامه ریزی شهری و منطقه ای (۱) / پدیدآورندگان اعضای هیئت علمی سنجش تکمیلی.
مشخصات نشر	تهران: سنجش، ۱۳۹۱.
مشخصات قاعده	۷۰۴ ص:، ممبر، جدول، نمودار؛ ۲۹×۲۲ س.م.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۱۵۴-۹۰۰-۰
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	واله نامه
موضوع	دانشگاه ها و مدارس عالی — ایران — آزمون ها
موضوع	شهرسازی — راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	شهرسازی — آزمون ها و تمرین ها (عالی)
موضوع	آزمون دوره های تحصیلات تکمیلی — ایران
شابک افزوده	موسسه سنجش تکمیلی
رده بندی کنگره	۱۳۹۱ ۷۸۷۸۸۶۸۷۷/۲۳۵۳LB
رده بندی دیویی	۳۷۸/۱۶۶۴
شماره کتبشناسی ملی	۲۶۷۸۴۰۷

عنوان : منابع مرجع ۹۲ برنامه ریزی شهری و منطقه ای (۱)

پدیدآورندگان : اعضای هیئت علمی سنجش تکمیلی

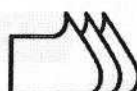
انتشارات : سنجش

تویت چاپ : اول ۱۳۹۲

تیراژ : ۲۰۰ جلد

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۱۵۴-۹۰۰-۰

هر گونه کپی برداری، تلخیص و استفاده از مطالب این کتاب، بدون مجوز کتبی ناشر ممنوع بوده و پیگرد قانونی خواهد داشت.

انتشارات سنجش

**مرکز پخش : تهران، میدان هفت تیر، بالاتر از مسجد الجواد،
کوچه آقامحمدی، پلاک ۹۶، انتشارات سنجش ۸۸۳۱۸۶۰۰**

از اینکه سنجش تکمیلی را به عنوان مشاور و پشتیبان خود در راهیابی به مقاطع بالاتر تحصیلی برگزیده‌اید به خود می‌بالیم و افتخار می‌کنیم تا دستیابی به لحظات خوشایند پیروزی همراه شما باشیم.

مجموعه حاضر حاصل تجربه ارزشمند چندین سال تلاش مداوم کمیته علمی و مجموعه کارکنان موسسه سنجش تکمیلی است که با نظارت و راهنمایی اساتید ممتاز کشور ساماندهی و ارائه گردیده است تا داوطلبان محترم مقاطع تحصیلات تکمیلی، بدان وسیله قادر باشند در کمترین زمان ممکن، مهمترین مطالب درسی مرتبط با آزمون کارشناسی ارشد را مطالعه نموده و فاصله رقابتی خود را با سایر شرکت کنندگان به اندازه قابل ملاحظه‌ای افزایش دهند.

داوطلب گرامی، حال که در کنار هم و در راه دستیابی به برتری رقابتی مصمم به پیروزی شده‌ایم، پیمان می‌بندیم در این مهم از هیچ توانی فروگذار نشود و سنجش تکمیلی در پاسخ به اعتماد شما تمام ظرفیت، تلاش و توان خود را بکار بندد. باشد تا تلاش شما پر ثمر گشته و شادکامی نصیبتان گردد.

خدمات قابل ارائه در سنجش تکمیلی

▪ مشاوره تخصصی

با مشاور تخصصی رشته خود که از موفق ترین افراد پذیرفته شده در آزمون سراسری کارشناسی ارشد سال گذشته در دانشگاه‌های برتر می باشد، مشاوره نموده و برای کسب برتری رقابتی در آزمون امسال، راهکارهای مناسب را از وی جویا شوید.

▪ بسته آموزشی

منابع آموزشی خود را به دقت مطالعه کنید. منابع مکمل را در صورت نیاز از پشتیبان خود سراغ بگیرید و ما را از نظراتتان مطلع فرمایید.

▪ آزمونهای آزمایشی

در آزمونهای استاندارد سنجش تکمیلی شرکت کرده و قبل از آزمون سرنوشت ساز امسال، خود را سنجیده و ضعف‌های خود را با راهنمایی مشاورین تخصصی اصلاح فرمایید.

▪ کلاس‌های حضوری

ترجیحا شرکت در کلاس حضوری را به دروس مهم یا دروس غیر حفظی محدود کنید. مگر آنکه دروس امتحانی خود را در دوران تحصیل خوب فرا نگرفته باشید یا از زمان فارغ التحصیلی شما زمان زیادی گذشته باشد.

▪ مجموعه دروس چند رسانه‌ای

چنانچه فرصت شرکت در کلاس‌های حضوری را ندارید، از سیدی‌های آموزشی مبتنی بر تکنولوژی CBT استفاده نمایید تا در زمان و هزینه صرفه‌جویی نموده و مطالب مورد نیاز را به دفعات مرور نمایید.

موفق باشید

مقدمه مولفین

شهرسازی (دیدنی تازه و فرصتی جدید)

شهرسازی، یکی از رشته‌هایی است که در نیم قرن اخیر توجه بسیاری به آن شده است و دانشکده و کالج‌های معروف بسیاری به آن روی آورده‌اند. این رشته، امروزه، کمک شایانی به حل معضلات در سطح شهر و کل جوامع کرده است و توانسته جایگاه ویژه‌ای برای خود کسب کند.

در کشور نیز نیاز بسیاری به متخصص و کارشناس در این رشته احساس شده و می‌شود و دانشگاه‌های مختلفی، سعی بر تأسیس و ایجاد این رشته نموده‌اند. در سطح مدیران کشور نیز کم کم، نیاز به رشته‌ای همچون شهرسازی احساس شده است و بسیاری از مدیران شهری سعی در فرا گرفتن این دانش، بصورت دانشگاهی و غیره داشته‌اند. به عنوان نمونه، در حالی که تا چند سال پیش، معدودی از شهرداران در سطح کشور، دارای تحصیلات در زمینه شهرسازی بودند، اما امروزه، این تعداد به شدت افزایش یافته و کم کم سایر مدیران نیز نیاز به کسب این دانش را احساس نموده‌اند.

علاوه بر انجام عملیات عمرانی، محاسبات سازه، بحث‌های معماری و که اکثراً بر روی تک بنا و یا یک محدوده مشخص متمرکز هستند، نیاز بسیار زیادی به رشته‌ای همچون شهرسازی احساس می‌شود تا بتواند علاوه بر این مباحث، در سطحی کلان تر وارد صحنه شده و بتواند مباحثی همچون اقتصاد، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، جغرافیا، آمار، سوانح طبیعی (زلزله و)، مدیریت، حمل و نقل، ترافیک، GIS و را با مسائل فوق ترکیب کرده و نتیجه‌ای بهینه را سبب شود.

رشته شهرسازی، در واقع مفصلی بین علوم گوناگون است، از علوم انسانی گرفته، همانند جامعه‌شناسی، اقتصاد، مدیریت و تا علوم فنی و مهندسی، همانند عمران، تأسیسات، ترافیک، حمل و نقل و و هنر، همانند طراحی، معماری و هم اکنون رشته شهرسازی در مقطع کارشناسی ارشد دو گرایش زیر را شامل می‌شود:

۱. شهرسازی- برنامه ریزی شهری و منطقه‌ای

۲. شهرسازی- طراحی شهری

که البته قرار است در طول یکی، دو سال اخیر نیز گرایش‌هایی همچون برنامه ریزی منطقه‌ای، مدیریت شهری و برنامه ریزی مسکن نیز اضافه شوند.

رشته شهرسازی از سال ۱۳۶۵ در دانشگاه تهران تدریس می‌شود. قبل از انقلاب نیز برای مدت کوتاهی در سالهای ۱۳۵۵ و ۱۳۵۶ این رشته در دانشگاه‌ها تدریس می‌شد. پس از دانشگاه تهران، در سال ۱۳۶۹، دانشگاه شهید بهشتی (دانشکده معماری و شهرسازی) در این رشته دانشجوی پذیرفت. سپس دانشگاه‌های علم و صنعت، تربیت مدرس، شیراز و آزاد اسلامی نیز جهت تربیت کارشناسان شهرسازی اقدام به پذیرش دانشجو کردند. در یکی، دو سال اخیر نیز دانشگاه‌های هنر اصفهان و یزد نیز در این زمینه فعال شده‌اند.

این رشته هم اکنون در سطح جهانی دارای بازار کار فراوانی است و به علت نایب بودن و همچنین به علت آن که دارای زمینه‌های کاری متفاوت و متنوعی است، هنوز بازار کار آن اشباع نشده است. به عنوان نمونه، کشور کانادا، بالاترین امتیاز را برای اشخاصی که دارای مدرک شهرسازی هستند، جهت مهاجرت و یا ادامه تحصیل، قائل است. توجه به این نکته حائز اهمیت است که تا ۵ سال پیش، این رشته تنها در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری وجود داشته است و به تازگی در مقطع کارشناسی نیز فعالیتهایی صورت گرفته است، بنابراین با بازار کار اشباع از نیروی کار مواجه نیستیم.

زمینه‌های کاری رشته شهرسازی بسیار متفاوت و متنوع است، در بخش دولتی، در سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، شهرداریها، وزارت کشور، استانداریها و سایر ارگانهای وابسته به وزارت کشور، وزارت مسکن و شهرسازی و ... و در بخش

خصوصی، در شرکت‌های مهندسين مشاور شهرسازی، معماری، برنامه ریزی منطقه‌ای و ... در ذیل به برخی از زمینه‌های کاری اشاره می‌شود:

۱. تهیه طرح‌های شهری و منطقه‌ای (جامع، تفصیلی، ساختاری، شهرستان، هادی و ...)
۲. مشاوره در امور شهری و منطقه‌ای به مدیران و مسئولان رده بالا
۳. فعالیت در شهرداریها
۴. فعالیت در استانداریها
۵. فعالیت در وزارتخانه‌های مربوطه (مسکن و شهرسازی، راه و ترابری، کشور و ...)
۶. نظارت بر ساختمانهایی با ارتفاع بیش از ۸ طبقه بر طبق قانون
۷. انجام پروژه‌های محوطه‌سازی
۸. برنامه ریزی و طراحی شهرک‌های گوناگون (مسکونی، صنعتی، تجاری و ...)
۹. برنامه ریزی و طراحی شهرهای جدید
۱۰. مکان یابی عناصر و کاربریهای گوناگون شهری
۱۱. توانایی راه اندازی و استفاده از سیستم GIS
۱۲. فعالیت گروهی با سایر تخصصها در پروژه‌های گوناگون
۱۳. فعالیت در مشاوران خصوصی و نیمه خصوصی شهرسازی، معماری، راه و ساختمان، طراحی شهری، برنامه ریزی منطقه‌ای و ...
۱۴. تدریس دانشگاهی (که امروزه به علت افزایش تعداد دانشگاهها و پذیرفته شدگان در این رشته، به شدت با کمبود استاد مواجه هستیم)
۱۵. استفاده از تخصص مقطع کارشناسی و این رشته بصورت توأم و در نتیجه افزایش کارآیی و تاثیرگذاری (همانند استفاده مشترک از رشته عمران و شهرسازی که می‌تواند علاوه بر مسائل سازه و عمرانی، زمینه کاری در مباحثی همچون، مطالعه طرح‌های بالادست، محوطه سازی، مسائل طراحی و را فراهم آورد)
۱۶. و زمینه ادامه تحصیلات در مقطع دکتری در این رشته، چه در خارج و چه در داخل و بویژه بورسیه از سازمانهای گوناگون وجود دارد. لازم به ذکر است که رشته شهرسازی در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا در ایران دانشجوی می‌پذیرد. در مقطع کارشناسی، نخستین گروه از دانشجویان رشته شهرسازی در سال ۱۳۸۲ فارغ التحصیل شدند. ولی در مقطع کارشناسی ارشد، این رشته از سابقه طولانی برخوردار است و در مقطع دکترا نیز به تازگی و چند سالی است که دانشکده‌های گوناگون شروع به فعالیت کرده اند و دانشجویانی نیز فارغ التحصیل شده اند.
- به علت آن که تنها از سال ۱۳۷۸ به بعد، کارشناسی این رشته در دانشگاهها تدریس شد و تاکنون هیچ سرفصل مدون و مشخصی برای منابع مواد امتحانی آزمون ورودی این رشته وجود نداشته و پذیرفته شدگان از رشته‌های مختلف بوده اند، جهت یکدست شدن پذیرفته شدگان، آنها ملزم به گذراندن پیش نیاز (۲۴ واحد) می‌باشند که تقریباً دو ترم به طول می‌کشد. پس از آن باید ۲۸ واحد به علاوه ۴ واحد پایان نامه را بگذرانند. به عنوان نمونه، برخی از دروس پیش نیاز عبارتند از:
۱. تاریخ شهر
۲. سیر اندیشه‌ها در شهرسازی
۳. کارگاه مقدماتی برنامه ریزی شهری
۴. جامعه شناسی شهری
۵. اقتصاد شهری
۶. نظریه سیستمها در شهرسازی
۷. آمار و روشهای کمی در شهرسازی
۸. الگوسازی
۹. شناخت فضاهای شهری
۱۰. کاربرد کامپیوتر در شهرسازی

- داوطلب گرامی، همانطور که مستحضر هستید از آزمون سال ۱۳۸۲ به بعد، درس تاریخ شهر و شهرسازی نیز به درس پیشین، یعنی مباحث عمومی شهرسازی ایران و مبانی نظری برنامه ریزی شهری و منطقه ای اضافه گردیده است. این امر به علت نیاز به تفکیک تاریخ شهر و شهرسازی و اهمیت دادن به این مقوله است. اما همانطور که می‌دانید این درس در سالهای پیشین نیز در قالب دو درس دیگر عنوان می‌شده است و بخش قابل توجهی از تستها را به خود اختصاص می‌داده است. از طرف دیگر با توجه به کنکورهای پیشین، تفکیک درست و دقیقی بین درس و تستهای مطرح شده وجود نداشته و ندارد و هنوز هم در برخی موارد مطالب مربوط به یک درس در دروس دیگر مطرح می‌شود. لذا با توجه به همپوشانی دروس شهرسازی در جزوه حاضر تصمیم گرفته شد تا از تفکیک درس تاریخ شهر و شهرسازی بصورتی مجزا خودداری شود و این درس در قالب دو درس دیگر و بصورتی که وحدت کلام مطالب حفظ گردد، ارائه شود.

مؤلفین

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

(۱) تاریخ شهر و شهرسازی

فصل اول

۱۴	تاریخ جهان (تا پیش از یونان)
۱۴	دوران پیش از پیدایش شهرها
۱۶	شهرهای اولیه
۲۲	نکات کلیدی فصل اول
۲۴	سوالات طبقه‌بندی شده فصل اول
۲۹	پاسخنامه سوالات فصل اول

فصل دوم

۳۱	تاریخ جهان (یونان و پس از آن)
۳۴	۳-۱-۲- عصر کلاسیک یونان (۴۹۴ تا ۳۳۳ قبل از میلاد)
۳۸	۲-۲- تمدن روم باستان
۴۳	۳-۲- ساختمان اجتماعی قبایل سلت و ژرمن
۴۴	۴-۲- تکامل روابط فئودالی در نخستین سال‌های قرون وسطی
۴۸	۵-۲- رنسانس و شیوه شهرسازی در این دوره
۵۷	نکات کلیدی فصل دوم
۵۹	سوالات طبقه‌بندی شده فصل دوم
۷۱	پاسخنامه سوالات فصل دوم

فصل سوم

۷۶	تاریخ ایران (پیش از پهلوی)
۷۶	۱-۳- عهد باستان
۸۷	۲-۳- سازمان فضایی شهری و منطقه‌ای ایران در دوران بعد از ورود اسلام به ایران
۸۷	۱-۲-۳- دوره اسلامی
۹۹	۲-۲-۳- دوره معاصر
۱۰۹	۲- مقاله نامه علوم اجتماعی
۱۳۶	نکات کلیدی فصل سوم
۱۳۸	سوالات طبقه‌بندی شده فصل سوم
۱۵۳	پاسخنامه سوالات فصل سوم

(۲) مباحث عمومی شهرسازی ایران

فصل اول

۱۶۲	۱- تعریف برنامه‌ریزی
-----	----------------------

(A)

۲۸۰	وظایف ارکان نظام برنامه‌ریزی
۲۹۲	پیوست
۲۹۵	ترکیب در آمد ملی ایران
۲۹۸	اهداف اصلاحات ارضی
۳۰۲	مراحل و روند مهاجرت
۳۰۵	نکات کلیدی فصل دوم
۳۰۹	سوالات طبقه‌بندی شده فصل دوم
۳۲۹	پاسخنامه سوالات فصل دوم
	فصل سوم
۳۳۸	طرح‌های شهری
۳۴۳	۲-۳- انواع طرح‌های شهری
۳۵۳	طرح تفصیلی
۳۶۲	۳-۲-۵- طرح‌های متفرقه
۳۶۹	۳-۲-۵- طرح جامع حمل و نقل شهری
۳۷۰	رابطه طرح‌های شهری با طرح‌های فرادست
۳۷۶	۳-۴- نقش و جایگاه مدیریت شهری در تهیه و اجرای طرح‌ها
۳۸۰	نکات کلیدی فصل سوم
۳۸۷	سوالات طبقه‌بندی شده فصل سوم
۴۱۸	پاسخنامه سوالات فصل سوم

(۳) مبانی نظری و برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای

	فصل اول
۴۳۲	۱- تعریف شهر
۴۳۳	۲- نگرش سیستمی به شهر و برنامه‌ریزی شهر
۴۳۵	۳- محدوده‌های شهری
۴۳۷	۴- سلسله مراتب و نظام تقسیمات شهری
۴۳۷	۵- منطقه‌بندی
۴۳۸	۶- کاربری زمین
۴۴۰	۶-۱- نحوه ارائه کاربری‌های زمین
۴۴۲	۶-۲- معیارهای مکانی کاربری زمین
۴۴۴	۷- تراکم
۴۴۵	۷-۱- انواع تراکم
۴۴۶	۸- تفکیک اراضی شهری
۴۴۸	نکات کلیدی فصل اول

۴۵۰	واژگان کلیدی فصل اول
۴۵۲	سوالات طبقه‌بندی شده فصل اول
۴۷۶	پاسخنامه سوالات فصل اول

فصل دوم

۴۸۸	حمل و نقل شهری
۴۸۹	برنامه‌ریزی حمل و نقل
۴۹۰	حمل و نقل عمومی
۴۹۱	سلسله مراتب شبکه ارتباطی
۴۹۵	روشهای مبارزه با آلودگی هوا در اثر ترافیک
۴۹۵	مدیریت حمل و نقل درون شهری
۴۹۹	نکات کلیدی فصل دوم
۵۰۱	سوالات طبقه‌بندی شده فصل دوم
۵۰۶	پاسخنامه سوالات فصل دوم

فصل سوم

۵۰۸	اقتصاد شهری
۵۱۰	تعاریف
۵۲۷	نکات کلیدی فصل سوم
۵۲۹	سوالات طبقه‌بندی شده فصل سوم
۵۳۸	پاسخنامه سوالات فصل سوم

(۴) آمار

فصل اول

۵۴۲	آمار توصیفی
۵۴۲	مفاهیم کلی آمار
۵۴۳	روش‌های ناپارامتریک (روش‌های آزاد از توزیع)
۵۴۳	سیر تحولی آمار از نظر موضوعی
۵۴۳	نکات مهم
۵۴۴	خواص سیگما $\sum$
۵۴۴	پارامترهای مرکزی (Central parameters)
۵۴۵	میانگین (Mean)
۵۴۵	میانگین حسابی (Mathematical Mean)
۵۴۵	خواص میانگین حسابی
۵۴۵	میانگین پیراسته (Trimmed mean)
۵۴۶	میانگین هندسی (Geometric men)

۵۴۶	 میانگین هارمونیک (همساز)
۵۴۶	 مُد (نما) (mode)
۵۴۸	 میانه (median)
۵۴۹	 چارکها (Quartiles)
۵۵۰	 پارامترهای پراکندگی
۵۵۱	 شاخص‌های نسبی (موضعی) پراکندگی
۵۵۱	 ضریب تغییرات (ضریب پراکندگی)
۵۵۱	 کاربرد CV
۵۵۲	 ضریب تغییر چارکی (ضریب انحراف چارکها)
۵۵۲	 شاخص‌های تعیین شکل توزیع
۵۵۲	 ۱- ضریب چولگی
۵۵۳	 ۲- ضریب کشیدگی (اوج)
۵۵۴	 انواع نمودارها (چارت)
۵۵۵	 روش‌های تحلیل اکتشاف داده‌ها
۵۵۵	 متدلوژی طبقه‌بندی داده‌ها
۵۵۶	 واریانس و تصحیح شپارد
۵۵۶	 شرایط استفاده از تصحیح شپارد
۵۵۷	 شکل توزیع
۵۵۹	 نکات کلیدی فصل اول
۵۶۲	 سوالات طبقه‌بندی شده فصل اول
۵۷۴	 پاسخنامه سوالات فصل اول
فصل دوم	
۵۸۸	 آنالیز ترکیبی
۵۸۸	 ترتیب (جایگشت)
۵۸۸	 ترکیب
۵۸۹	 بسط دو جمله‌ای نیوتن
۵۸۹	 احتمال
۵۹۰	 قوانین احتمالات
۵۹۰	 دو پیشامد ناسازگار
۵۹۰	 دو پیشامد مستقل
۵۹۱	 احتمال شرطی
۵۹۱	 قضیه حاصلضرب
۵۹۱	 قضیه بیز

۵۹۲	سایر روابط احتمالات
۵۹۳	نکات کلیدی فصل دوم
۵۹۴	سوالات طبقه‌بندی شده فصل دوم
۶۰۰	پاسخنامه سوالات فصل دوم
	فصل سوم
۶۰۹	متغیرهای تصادفی
۶۰۹	تابع توزیع احتمال
۶۱۰	طریقه محاسبه میانگین و واریانس متغیر تصادفی
۶۱۱	قضایای امید ریاضی $E(x)$
۶۱۱	قضایای واریانس S_x^2
۶۱۲	قضایای انحراف معیار S_x
۶۱۶	تابع چگالی
۶۱۷	تابع توزیع تجمعی
۶۲۴	نکات کلیدی فصل سوم
۶۲۵	سوالات طبقه‌بندی شده فصل سوم
۶۳۲	پاسخنامه سوالات فصل سوم

(۵) زبان تخصصی

بخش اول

۶۴۲	۱- قسمت اول (لغت) (part A)
۶۶۶	۲- قسمت دوم (درک مطلب) (part B)
۶۷۶	۳- قسمت سوم (لغت) (part C)
۶۸۵	۴- سوالات طبقه‌بندی شده (part D)
۶۸۵	سال ۱۳۷۱
۶۸۷	سال ۱۳۷۲ (دانشگاه آزاد)
۶۸۹	سال ۱۳۷۲ (سراسری)
۶۹۱	سال ۱۳۷۳ (سراسری)
۶۹۴	پاسخنامه سوالات بخش اول

۶۹۹	فهرست منابع و مآخذ
-----	--------------------